

**Odlišné stanovisko sudcu Petra Straku
k odôvodneniu nálezu č. k. IV. ÚS 493/2022 z 27. júna 2023**

1. V súlade s § 67 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripájam k odôvodneniu nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 493/2022 z 27. júna 2023 odlišné stanovisko, ktoré má povahu doplňujúceho stanoviska (*concurring opinion*; porov. I. ÚS 207/2012, PL. ÚS 95/2011). Uvedené predznamenáva, že sa s nálezom stotožňujem. Stotožňujem sa v zásade aj s odôvodnením vrátane časti, v ktorej ústavný súd zdôrazňuje svoju subsidiárnu právomoc a z dôvodu ktorej bol k vyjadreniu právneho názoru zdržanlivý. Nijako ani ja nepodporujem, aby ústavný súd v derogačnom náleze nahrádzal najvyšší súd, pokiaľ ide o právne posúdenie veci. To, že ústavný súd nemá nahrádzať všeobecný súd v jeho rozhodovaní, ale neznamená, že nemá použiť prvky na umocnenie záverov vlastného rozhodnutia vo vzťahu k otázke, prečo zistené pochybenie všeobecného súdu považoval za podstatné. Nepodstatné pochybenie totižto nemusí implikovať ústavnoprávny rozmer, a to vrátane pochybenia spojeného s nedostatočným odôvodnením, ak by zrušenie rozhodnutia všeobecného súdu postihnutého chybou procesnej arbitrárnosti v konečnom dôsledku nemalo pre ďalší vývoj veci význam. Preto, ak ústavný súd vzhliadol nedostatočné odôvodnenie ako podstatný nedostatok, javí sa ako vhodné a dokonca žiaduce uviesť, s čím minimálne sa dovolací súd musí vyrovnáť. Teda nie ako, ale s čím.

2. Požiadavka ústavného súdu na vyrovnanie sa s judikatúrou preto podľa môjho názoru nepredstavuje nahrádzanie rozhodnutia všeobecného súdu, ale naopak, je dobrým komponentom presvedčivosti vlastného rozhodnutia. Poznamenávam, že ústavný súd už rozhodol, že ignorovaním na vec priliehavého rozsudku Súdneho dvora všeobecný súd privodí stav porušenia základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 462/2022).

3. Z uvedených dôvodov preto bude dôležité vysporiadať sa s otázkou použiteľnosti judikatúry Súdneho dvora, akou sú aj rozhodnutia Súdneho dvora vo veciach C-74/15 (ECLI:EU:C:2015:772), C-535/16 (ECLI:EU:C:2017:321), C-419/11 (ECLI:EU:C:2013:165), v ktorých pre záver o pôsobnosti smernice Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách bola relevantná typová formulárová zmluvná agenda používaná bankami, a to dokonca aj pri zabezpečovaní úveru určeného na podnikanie. K procesnej ingerencii súdu pri použití aj neuplatňovaného spotrebiteľského práva a aj pri zastupovaní advokátom by sa všeobecný súd mal vyrovnáť s rozsudkom Súdneho dvora vo veci C-497/13 ECLI:EU:C:2015:357.

4. V závislosti od vyriešenia uvedenej právnej otázky bude nemenej dôležité vyrovnať sa s požiadavkou *ex officio* súdnej kontroly a primeranosti všetkých zložiek pohľadávky vrátane poplatkov [porov. rozhodnutia vo veciach C-565/21 (ECLI:EU:C:2023:212), C-224/19 (ECLI:EU:C:2020:578)], sankcií [porov. C-377/14 (ECLI:EU:C:2016:283)] a iných nákladov, ktoré podstatne navýšili dlh sťažovateľov vrátane nákladov po postúpení pohľadávky, ako aj dať odpoveď k pravosti a výške vymáhanej pohľadávky. Či smernice na ochranu spotrebiteľa dopadajú aj na dražobníka, a tým aj na požiadavku transparentnosti jeho poplatkov, aktuálne posudzuje Súdny dvor vo veci C-351/23. K transparentnosti (jasnosti a zrozumiteľnosti) zmluvných podmienok poukazujem na nález vo veci sp. zn.

III. ÚS 111/2023. Ak všeobecný súd v súdnom spore nemá dôvod priznať „ani euro“ bez právneho dôvodu (výnimka skúmania pri cenných papieroch; § 495 OZ) či z neplatného právneho úkonu, tak sa od najvyššieho súdu očakáva právny názor o vyrovnaní sa s dôsledkami prípadnej nesprávnosti namietanej pravosti a výšky vymáhanej pohľadávky v procese dobrovoľnej dražby, s čím sa už medzitým aj samotný najvyšší súd zaoberal (porov. uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4Cdo 149/2020 z 23. februára 2022 k prieskumu výšky pohľadávky v dobrovoľnej dražbe).

5. Najvyšší súd má dať odpoveď aj na námietku extrémneho nepomeru medzi pohľadávkou a hodnotou draženej nehnuteľnosti či v okolnostiach prípadu k prioritám a napätiu medzi sťažovateľmi a vydražiteľkou v kontexte odôvodnenia uznesenia ústavného súdu vo veci sp. zn. PL. ÚS 23/2014.

6. Námietky (i)nepoužitia spotrebiteľského práva, (ii)pravosti a výšky pohľadávky, ako aj (iii)námietka nepomeru medzi pohľadávkou a hodnotou draženej nehnuteľnosti boli procesnými prostriedkami sťažovateľov naprieč celému doterajšiemu súdnemu konaniu a uvedené otázky mali zjavne význam nielen z pohľadu ochrany subjektívnych práv, ale aj v rovine zjednocovania judikatúry. Súdny dvor vo veci C-34/13 (ECLI:EU:C:2014:2189) aproboval inštitút dobrovoľnej dražby, no z uvedeného rozsudku Súdneho dvora je evidentné, že doslova kľúčovým aspektom bola existencia možnosti súdnej ochrany v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Najvyšší súd pri riešení uvedených námietok nemá prehliadať ani prebiehajúce prejudiciálne konanie vo veci C-598/21 a teraz už aj C-351/23 vyvolané slovenskými súdmi, a to práve aj pre existujúce výkladové nejasnosti pri výkone záložného práva v procesoch tzv. dobrovoľných dražieb.

V Košiciach 27. júna 2023

Peter Straka
sudca